

F O A I E

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 29.

Luni, 19. Julie.

1843.

DESPRE BENINȘRI ȘI ȚENBENINȘRI.

De Dr. Vasile.

(Канет.)

Кѣмъ съ се пѣзаскъ чѣнева де венѣнѣри дѣнъ маѣна дѣволеаскъ, есте фоарте кѣ греѣ а хотѣрѣ. Бѣне есте а пѣ лѣа дела оаменѣ некѣпоскъдѣ нѣчѣ зѣ фелѣѣ де медѣчѣнѣ, маѣ вѣртос де нѣ ар дѣнѣа кѣ дѣнѣса маѣ тѣлт. Ка се ведет ла кѣтѣ перфекѣѣ аѣ ажѣнс оаменѣ дѣ прегѣтѣреа венѣнѣрилор, вом дѣскрѣе аѣчеа апа тофана, кѣ кареа с'аѣ фѣкѣт атѣтеа оторѣрѣ.

Апа тофана, aqua Tofana, acquetta di Napoli, aqua dela Toffania, acquetta di Perugia, aqua dela Toffa, саѣ нѣмаѣ асquetta ера о вѣтѣрѣ венѣпатѣ, кареа лѣатѣ дѣ кѣтѣѣѣме мѣкъ, тѣкар нѣмаѣ де врео кѣтева пѣкѣтѣрѣ, дѣкъ ера оторѣѣтоаре. Пѣла сѣѣршѣтѣл вѣакѣлѣ ал 17леа шѣ ла дѣчѣпѣтѣл вѣакѣлѣ ал 18леа кѣнд атеѣстѣл, стрѣкареа пѣравѣрѣлор, шѣ рѣвѣтѣѣле кѣрѣдѣлор Итаѣене се лѣѣѣсе ка шѣ о толѣмѣ пѣсте попоаре, ера дѣ Итаѣа прегѣтѣреа венѣнѣрилор о месерѣе, каре фѣрѣ зѣготот, шѣ фѣрѣ ажѣторѣл стѣметѣлѣ дѣшѣ афла сѣгѣр жѣртвеле салѣ. Ачеастѣ месерѣе се рѣдѣкасе ла о сѣвѣтѣлитате деосевѣтѣ, дѣкѣт

ѣѣеа прѣпѣра венѣнѣрѣ асфел, ка нѣмаѣ зѣ грѣвѣѣ, саѣ о пѣкѣтѣрѣ съ фѣе дѣстѣл пѣнѣтрѣ де а оторѣѣ дѣ пѣѣѣне мѣнѣте зѣче оаменѣ. Се вѣндеа флорѣ, тѣпѣшѣ, хѣртѣѣ, кѣ аша венѣнѣрѣ адѣпате, каре нѣмаѣ прѣп а вѣрѣѣмеа са лѣа жѣртвеле шѣѣшѣ дѣстѣнате. Апа тофана, кареа пѣ жѣртва шѣѣшѣ алеасъ о сѣгѣрѣма кѣ дѣчетѣл, дѣсѣ сѣгѣр, ера о зѣтезалѣ дѣмпѣде, фѣрѣ мѣрос, шѣ фѣрѣ гѣст, шѣ сѣпѣтомеле, каре ле прѣдѣѣчеа, адекъ: О лѣнѣѣезалѣ, о сетѣ маѣ марѣ, о греадѣ, о слѣвѣчѣѣне а трѣпѣлѣѣ, шѣ о пѣпѣсарѣ де вѣадѣ нѣ ера токѣма волпѣче а рѣдѣка прѣпѣс де отрѣвѣре. Афѣлѣтоареа ачѣстѣѣ мѣжѣлок оторѣѣторѣѣ се зѣче а фѣ фост о тѣѣере анѣте Тофа, саѣ Тофана, саѣ Тофана, каре тѣпѣ спѣркѣта са месерѣе маѣ дѣтѣѣѣ дѣ Палерѣмо, ѣарѣ дѣпѣ ачѣеа дѣ Неапол. Дѣаволѣска тѣѣере, ка маѣ вѣне съ дѣпшале, ѣѣѣ а да венѣнѣлѣѣ съѣ о фадѣ рѣлѣѣѣоасѣ, кѣчѣ дѣ нѣмеа Мапа С. Нѣколае дела Барѣ, шѣ дѣ трѣметѣеа кѣ ѣкоана ачѣстѣѣ сѣѣпѣт ла тѣшѣтерѣѣ сѣѣ. Ера о традиѣѣе попѣларѣ, кѣтѣкъ дѣн мортѣѣнтѣл С. Нѣколае дела Барѣ ар кѣрѣѣѣѣ зѣ ѣлѣѣѣ мѣнѣпат, каре дѣ тоате воалѣле ажѣтѣ, шѣ аша ера тѣлѣте лѣакѣрѣ зѣнѣверсале кѣ ѣкоана сѣѣпѣтѣлѣѣ, каре ажѣтарѣ пѣ ачеастѣ спѣркѣтѣ тѣѣере ка полѣѣѣѣ шѣ

жѣдекторіи съ пѣ ваце шѣлт дн сѣатъ спедиіале сале днвеніпѣтоаре. Стіклѣцеле, дн каре се тріметеа ачеастъ отравъ, ера дн форма кодікеі де зп полікаріѣ тарі, фоарте віне, адекъ херметіче асѣпате, дн пѣредіи стіклѣдїи дн латѣрі ера трѣсѣра S. N. (Sans Nicolo) фѣкѣтъ кѣ стіклъ албастръ. Пѣретеле деасѣпра се сѣѣрша дн трѣп кѣрліп аскѣдїт, де каре ера легате фїре де тѣтасе, іарѣ пѣретеле дн жос се сѣѣрша аскѣдїт. Шезала дн ачесте стіклѣде кѣпріпсѣ ера лімпеде ка апа, шї ка съ се поатъ скоате афаръ, тревзіа спарт пѣретеле чел аскѣдїт дн жос. Івстідіа дѣдѣ песте ачеастъ фапѣ днфрікошатъ сѣвѣршітоареа де атѣтеа оторѣрі маї днтѣѣ ла а. 1709. Днчепѣ дарѣ а черчета дѣпѣ гѣтїтоареа дрѣчедїи шезелі, каре дн тот локѣл афласе жертвеле сале, днсѣ ачеаста скѣпѣ днтр'о тѣпѣстїре де іескїдї, (зп феліѣ де кѣлѣгѣрі), адекъ ла тѣштѣрїи сѣї чеї маї вѣпї, внде афлѣ скѣтеалъ; маї тѣрзіѣ тотѣшї кѣлѣ дн тѣпеле дрептѣдїи, шї дѣпѣ че прїп тѣпчї тѣртѣрісі фаптеле сале челе діеволеці, фѣ сѣгѣрѣматъ дн Неапол сѣвт стѣпѣпїреа днпѣратѣлѣ Карол ал блеа. Алдїи зїк, кѣткѣ Тофа ар фї тѣрїт дн прїпсоре ла а. 1720. Кѣнд о черчета жѣдекторїи дн трївѣнал, се зїче, кѣ ар фї тѣртѣрісіт 600 де спедїдїи дн ачел венїп, прїп вртаре с'ар фї івіт ла лѣтїпѣ фапте аша де кѣрѣпчене, днкѣт жѣдекторїи афларѣ кѣ кале а траце зп вѣл песте тоате ачестеа, шї дѣпѣ тоартеа Тофанеї а днчета дела о черчетаре маї департе. Маї тѣлте фетеї, днтре алтеле о Сїчіліанѣ анѣте Хїеронїма Спара, каре маї тѣрзіѣ днкѣ пѣртѣ ачеастъ месерїе, ера тѣпѣ де ажѣторїѣ Тофанеї, шї се зїче,

кѣткѣ о фамиліе дн Первїдіа ар маї шї компѣпереа ачестѣї венїп. — Деспре ачеастъ компѣпере се повестеск тѣлте; аша Халер креде, кѣткѣ ар фї лѣватъ сѣдоареа, шї спѣта дела ачеї оаменї, карїи се малтратарїсіаѣ де тоарте, саѣ карїи де пїчоаре спѣпѣзѣрацї се гѣдѣла пѣпѣ че фѣчеа спѣтѣ, шї асѣда. Алдїи зїк, кѣткѣ аша оаменї маї днтѣѣ се отравеа кѣ арсенїк, шї кѣнд днчепеа ачеста се лѣкре, се малтратерїсеа кѣткѣ вѣзѣрѣм маї сѣс. Алдїи іарѣшї зїк, кѣткѣ апа тофана ера о местекаре де каптарїде кѣ опїѣт; іарѣ алдїи зїк, кѣткѣ захарѣл де пѣтѣ ар фї чеа де кѣпетенїе днгредїенцѣ аї апеї тофане. Дѣпѣ днпѣртѣшїреле докторѣлѣ Гарелї, каре ера архїатѣрѣл днпѣратѣлѣ Карол ал блеа се зїче, кѣ апа тофана ар фї фост компѣсѣ дн арсенїк топїт дн апѣ кѣ чеѣа адаос дн іарѣѣ пѣтїтѣ цїтѣларїа. Кѣвїнтеле ачестѣї доктор, тѣкаркѣ лѣї дї ста дескїсе актеле продесѣлѣ асѣпра Тофанеї, тотѣшї пѣ сѣпт де кѣрѣзѣт, дн прїчїпѣ, кѣ чїне іар фї днгрѣдїт лѣї сѣ пѣлїче адеѣѣрѣтата композїціе а ачестѣї кѣтпїлїт венїп. — Днтре апа тофанѣ шї Eau admirable de Brinvilliers, прекѣт шї днтре aqua del Petesino се vede а фї фост саѣ пѣцїпѣ, саѣ пїчї о деосевїре. А лор лѣкѣраре днкѣ ера сїгѣрѣ, де шї пѣ се пѣтеа калкѣла ка ла апа тофана днпїнте.

Dieta, каре тревѣе пѣзїтѣ дѣпѣче чїнеѣа прїп мїжлоачеле маї сѣс арѣтате аѣ скѣпат де прїмеждїе, есте ачеаста: Ла днчепѣт сѣ тѣпѣпче пѣмаї лапте, саѣ замѣ де карне кѣ зѣрѣѣ, арпѣкашѣ, саѣ пѣпеле алѣ. Де тѣпкѣрї грасе, аневоїе де мїстѣїт, шї днтѣрѣжѣтѣоаре, шї де вѣзѣрїспїртоасе сѣ се пѣзеаскѣ маї лѣпѣтѣ вѣрете,

ка пѣ ачестеа дптрѣтънд стомахъ дпкъ слаб, съ адѣкъ о recidivъ primejdioасъ.

Fiind даръ, къ дела veniperi се траг аѣтеа, ши аша де греле primejdii viejii поастре ши fiindкъ дп дпвенипѣри, unde лъчеще пѣмаі чева пѣдежде де а мѣнтѣи viaца, тоатъ мѣнтѣиреа атѣриъ дела гравникъла ажѣторѣъ, пѣ пот съ пѣмаі репетезѣ дпкъ одатъ, ка челе маі сѣс дпсеппате мижлоче, съ се дптревѣинѣеѣе фѣръ ниѣи о perdere де време.

АПЕЛЕ МИНЕРАЛЕ ЦИТОАРЕ ДЕ IOD din Zizin дп Трансилваніа.

Нѣ поате фи неинтересант ши пентрѣ пѣвлікъл ромѣнск, іаръ маі вѣртос пентрѣ чеі пѣтимаши, а кѣпоаще ши апеле минерале din сѣтъцъла Zizin дп дистриктъла Брашовѣлѣи, каре поате фи, къ дп привіреа пѣрѣдлор алкътѣитоаре, саѣ vindекътоаре, іаръ маі вѣртос дп привінда кѣприндеріи іодѣлѣи*) сінгларе ши де алте апе ми-

*) Fiind ачесте апе маі вѣртос, пе кѣм vom vedeа, дптрѣ ачае фѣитоасе, къѣи кѣпринд дп сине іод ши сѣпт плѣкѣте ла вѣт, vom decлѣжи че есте іодѣл, саѣ іодіна? Ачаеста матеріа пѣлѣ акѣта сінплѣ, саѣ елементаръ есте пѣмаі де врео 22 де апі кѣпоасѣтъ, ши аре пѣтеле сѣѣ дела греческъла ιωδης, fiind къ дпкълзітъ словоаде авѣре вѣлѣт ка биорелеле. Ачаеста матеріе пѣ се афлѣ дп патѣръ сінгѣръ де сине, чи пѣмаі дп легѣтѣинѣъ къ алте матеріи, іаръ ши вѣртос къ каліѣ ми патріѣ, се афлѣ дп вѣретеле де mare, дп ана де mare, ши дп апе минерале (не кѣм vedem дп апеле describe). Се дптревѣинѣеаъ къ вѣн фолос дп гѣше, дп скрофоле, ши дп воалеле гѣлѣлор.

Nota Referentului.

перале къ тотѣл deosebite сѣпт. Сателлітѣл Брашовѣлѣи дп Nr. 55 ал апѣлѣи кѣргѣторѣи кѣпринде о дппѣртѣшире а веститѣлѣи доктор ши примаріѣи хіѣрѣг дп Виена Карл Сігмѣнд фѣкѣтъ дп апалеле medicjii пентрѣ Авѣстріа, каре fiind интересантѣ, о пѣвлікъм ши ноі адѣогѣндкътечева спре маі вѣна declѣшире ачестор апе тѣмѣдѣитоаре.

Дптре пѣмѣръл чел mare а апелор минерале, де каре маі тоате провинѣеле Авѣстріеи се вѣкѣръ, сѣпт дпкъ фоарте пѣѣне кѣпоасѣте, дп каре іодѣл дптр'о аша вѣпѣ къtime съ fie dovedit. Ърмѣнд еѣ даръ къ тоатъ ініма провокаре вѣси рѣdit ал меѣ колегѣ, кіем лѣаре амінте асѣпра челор пѣ де тѣлт черкате ізвоаре din Zizin дп Трансилваніа, din каре вѣл есте осевіт богат де іод.

Сатѣл Zizin заче дптр'о вале дпгѣстѣ дп вечіпѣтатеа індѣстріоасеи, ши пегѣѣитоареи четѣѣи Брашов дп Трансилваніа. Дптре маі тѣлте ізвоаре минерале але Zizinѣлѣи, де каре дпкъ докторѣл Wagner ла а. 1773, докт. Крапц ла а. 1777, докт. Таѣде ла а. 1779 ш. а. помепеек, маі къ самѣ доаъ ізвоаре дп а. 1841 кіемарѣ асѣпра са тоатъ вѣгареа де самѣ; ачестеа фѣсере даръ дпкѣпѣіѣрате (дп скокѣрі стріпсѣ) де местекаре къ апѣ дѣлче асіѣрате, ши вѣл къ пѣтеле: Фѣптѣна лѣи Ferdinand, іаръ алѣл Фѣптѣна лѣи Франц дѣрѣіте. Докторѣл де Граісінг фісікъл Брашовѣлѣи, Іосіф Міллер ши Петрѣ Шпелл апотекарі (спедері) фѣкѣнд апаліза ачестор ізвоаре, арѣтарѣ зрѣѣторѣл реѣллат. *) Дп doi пѣпѣи де апѣ ѣне

*) Ачаеста къ тоатъ скѣпѣтате лѣкратъ апаліъ аѣ епіт дп апѣл ачеста дптр'о кѣртіѣкъ пѣѣдаскъ din тінорафіа D. Гѣтт, ши не есте dovadъ де чеа маі mare акѣратедѣ, ши сѣрѣвѣинѣъ а маі сѣс пѣміѣлор Domnii. Nota Ref.

*)

	Фжлтжна лѣи Ferdinand	Фжлтжна лѣи Франц
Сапе де рѣнд (Chlor- natrium)	9,397	1,228
Iod (Jodnatrium)	3,828	0,125
Акриме де кървѣни кѣ патрѣ (Carbon. Sodae)	20,220	6,343
Акриме де кървѣни кѣ вар, саѣ кретѣ (Carb. Calcis)	7,039	3,128
Акриме де кървѣни кѣ ма- гнеcie, саѣ пѣтѣнт апар (Carb. Magnesiae)	1,687	0,843
Акриме де кървѣни кѣ фер (Carb. Ferri)	0,232	1,160
Акриме де пѣчоасѣ кѣ па- трѣ, саѣ сапеа лѣи Глаз- вер (Sulph. Natri)	0,305	0,701
Акриме де кремене (Acid. Silicicum)	0,250	0,603

Сѣта пѣрѣиор алкѣтѣи- тоаре вѣртоасе	42,958	14,131
Акриме де кървѣни слово- дѣ (Acid. Carb. liber.)	16,143	15,123
(Лн 39,380 де поли- карѣ кѣвѣчѣ)		(Лн 32,656 де поликарѣкѣвѣчѣ)
Грезѣтеа спецификѣ = 1,003, =	1,00009	"
адекѣ кѣ чева маѣ vine декѣт о грезѣце есте маѣ греа декѣт апа дѣлче.		
Стѣтпѣрѣтѣра (температѣра) = +8° Ream. *)		= +7,5° Ream.

*) Спѣре маѣ вѣна лѣделецѣре деслѣжим ачеа-
ста анализѣ не кѣт зрѣмеазѣ: Саѣ лѣат din
фжлтжна лѣи Ferdinand 2 пѣнѣцѣ де апѣ (че-
ва маѣ мѣлѣцѣ декѣт 3 месѣре). Ачешѣга
2 пѣнѣцѣ апѣ лн grane, саѣ грезѣце лнпѣр-
цѣцѣ фак 15,360 де grane. Децѣ din ачешѣа
grane цѣне не кѣт вѣзѣрѣм сапе де рѣнд
кам 9 1/4 grane, iodѣл ка врео 4 grane; акри-
ме де кървѣни кѣ патрѣ чева маѣ мѣлѣт ка 20
grane ш. а. м. d. Лнтрѣ тот дарѣ пѣрѣиле
алкѣтѣитоаре легате кѣпрѣнд маѣ 43 де grane,
ѣарѣ челе словоде лн чева 39 1/4 де поликарѣ
кѣвѣчѣ, чева маѣ мѣлѣт де 16 grane; кѣ тотѣл

Апа атвѣлор ачешѣор ѣзвоаре есте во-
гатѣ де акрѣмеа кървѣнилор (акрѣме че о
сѣмѣцѣ ла вѣст), есте limpede, ла гѣстарѣ
сарѣдѣ, плѣкѣтѣ, лн фжлтжна лѣи Фер-
dinand кам сѣратѣ, лн фжлтжна лѣи Франц
дела ферѣл, че лл цѣне, чева стрѣнгѣтоаре.
De vom прѣви маѣ де апроане ла ачешѣа
анализѣ, vom ведеа, кѣмѣж атѣндѣс аче-
сте фжлтѣни, ѣарѣ маѣ вѣртос ачеа а лѣи
Ferdinand сѣнт де марѣ фолос, кѣчѣ цѣ-
пѣнд ачешѣа фжлтѣнѣ лнтрѣн пѣнт де а-
пѣ маѣ гатѣ 2 грезѣце де iod; 10 де а-
крѣме де кървѣни кѣ патрѣ, шѣ о кѣтѣме
вѣпѣ де акрѣме де кървѣни словодѣ, вѣшор
се веде, кѣтѣкѣ апа ачешѣа минѣралѣ дела
Zizin се пѣтѣрѣ лнтрѣ челе маѣ фолосѣ-
тоаре, шѣ лнтрѣна фоарѣте плѣкѣте ѣзвоа-
рѣ де iod, капе поѣ пѣпѣ акѣта ле кѣпоа-
щѣм; пагѣбѣ кѣ депѣртареа локѣлѣи, шѣ
грезѣтате комѣнѣкацѣилор трѣмитѣрѣи (експор-
тацѣи) еѣ пѣсте гранѣцѣ пѣцѣн фаворѣсѣце!
— Лн скѣртѣ време, адекѣ декѣнд се
фѣкѣрѣ ачешѣе ѣзвоаре маѣ апроане кѣпо-
скѣте, сѣнт лнтрѣ о овѣщѣаскѣ лнцѣлѣцѣре
атѣтѣеа де лѣдѣ вѣрѣнѣче тѣсѣрѣ лѣате а
мѣлѣцѣтѣи пе тѣсафѣрѣ, кѣт дакѣ ва цѣнеа
ачешѣа лнпѣнтѣтоаре сѣргѣнѣцѣ, Zizinѣл
лн скѣртѣ време се ва пѣтѣра лнтрѣ че-
ле маѣ вѣне, шѣ маѣ кѣтѣте локѣрѣ тѣтѣ-
дѣитоаре лн тот Арѣалѣл. — Ачешѣеа сѣнт
ворѣеле а маѣ сѣс пѣмѣтѣлѣи Dr. Cirmend.
Ноѣ кѣцѣтѣм а пѣ фѣ де прѣсос, а арѣта
шѣ воалеле, асѣпра кѣрѣра се пот кѣ фо-
лос лнтрѣвѣнѣца, зрѣмѣнд шѣ аѣчеа кѣртѣи-

чева маѣ мѣлѣт де 59 де grane; челемалѣте
15,300 де grane сѣнт апѣ. Апа трѣвѣе ачеа-
ста анализѣ шѣ лн чешѣалѣтѣ фжлтѣнѣ лн-
цѣлѣасѣ. Nota Referentului.

чи́ка еши́тъ дн̄ авѣл трекѣт дн̄ типографіа
D. Гѣт (Zaizoner Erinnerungsbätter.)

I. Фѣнтѣна лѣи Ferdinand.

Афаръ de апа лимпедѣ ши сѣтрателе
кѣ акрѣме de кървѣни, ши de пѣчоасѣ сѣ-
рѣри, се арагъ дн̄ ачѣста извор, ка чѣле
маі фолоситоаре пѣрди алкѣтѣитоаре: тѣл-
дѣмеа акрѣмеі de кървѣни слободѣ, акрѣме
de кървѣни кѣ патрѣ, iod, саре комѣнѣ, ши
чѣва акрѣме de кървѣни кѣ фер. Аша да-
рѣ ачѣста апѣ минералѣ се пѣтерѣ дн̄-
тре апеле акре алкаліно-тѣриатичѣ,
саѣ лешіитоасѣ-сѣратѣ, дн̄ карѣ чѣа
фѣитоасѣ дн̄ Селтерс дн̄тѣл лок кѣпрѣ-
де. Чѣа маі таре бѣгарѣ de самѣ слѣже-
ще дн̄ ачѣст извор о кѣтѣдѣме вѣпѣ а
iodѣлѣ, карѣ апѣі дела Селтерс лимсеѣе.
Аша дарѣ дела ачѣста извор се поате кѣ
дрѣптѣл ащѣпта, кѣ ва тѣтѣдѣи ачѣле боа-
ле, карѣ сѣлт дн̄векѣте, ши дн̄ органѣле
фоалелѣі дн̄рѣдѣчѣнате, тнде леакѣриле ал-
каліне, саѣ лешіитоасѣ, ши iodѣл дн̄ doze
маі ми́чи кѣ фолос се дн̄тревѣнѣеазѣ. А-
декѣ:

1) Дн̄ стрѣката мѣствѣре, дн̄ пѣрѣдѣта
поѣтѣ de тѣлкарѣ, дн̄ хѣргѣіри, дн̄гѣн-
фѣри, арѣре ла стомах, дн̄ колѣче, дн̄
спасѣиі фоалелѣі, дн̄ дн̄кѣіерѣі, дн̄ тѣкозі-
тѣдѣі, дн̄ трѣнѣжі. De таре фолос естѣ ши
дн̄ дн̄вѣртошареа ши дн̄фларѣа фѣкатѣлѣі
ши а спайнеі, маі вѣртос дакѣ ачѣстеа пѣр-
чѣд дела фѣригѣри (раст), дн̄ хѣпохондрѣі,
хѣстерѣкале, гѣлвѣнаре, ідропѣкѣ, артѣритѣ
(росѣри), маі вѣртос дакѣ ачѣста с'ар на-
ще дн̄ преа тѣлта дн̄тревѣнѣдаре а мер-
кѣрѣлѣі; дн̄ сіѣлоидѣ адекѣ дн̄ боале, карѣ
се траг дн̄ боалеле лѣтѣнѣі, дн̄ верѣтѣ
(літѣрѣчѣі), дн̄ скрофолѣ, дн̄ апотамѣіде кѣ-

реѣнеі de лѣпѣ, дн̄ боалеле рѣнѣкѣлор,
ши а вѣшичѣі, адекѣ дн̄ пѣсѣп, петѣри, скѣ-
ламентѣри дн̄векѣте, тѣдоѣа греа, дн̄ трѣн-
жѣі, ши спасѣиі вѣшичѣі ш. а.

2) Фѣндѣкѣ апа ачѣстѣі извор дн̄ пѣр-
дѣле сале алкѣтѣитоаре арѣ таре асѣтенаре
кѣ фѣитоаса апѣ дела Селтерс, ши кѣ ачѣ-
ста тот дн̄тр'о класѣ а апелор минерале
се пѣтѣрѣ, естѣ de ащѣптат, ка дн̄тревѣнѣ-
дареа еі сѣ фѣе кѣ вѣна прѣвѣре маі вѣртос ла
дн̄сѣши изворѣл саѣ de сѣне, саѣ кѣ лапте
de вакѣ, капѣрѣ, асѣнѣ, кѣ зѣр, кѣ сѣкѣри
de ерѣзѣри тѣнѣтоасѣ, саѣ кѣ клеѣз de ліхѣн
вѣтѣтѣ, ши дн̄ боалеле дрѣтѣрилор рѣсѣ-
флѣриі, адекѣ дн̄ катарѣл плѣтѣнѣлор хро-
нѣк, дн̄ тѣкозітатеа пѣптѣлѣі, дн̄ тѣсе ар-
трѣитѣкоасѣ, дн̄ рѣгѣшѣлѣі хропѣче, дн̄ ре-
копвалесчѣнѣіі дѣнѣ пѣтѣтѣре de грѣне, ши
de дн̄флѣвѣнѣтѣ, дн̄ скѣіпѣри de сѣнѣце, карѣ
вѣпѣ дела трѣнѣжі, саѣ дела тѣфларѣе орга-
нелор фоалелѣі, саѣ дела апѣсѣтата кѣреѣ-
неі de лѣпѣ; дн̄ офѣтѣкѣ скрофѣлоасѣ, дн̄
асѣтѣ, (рѣсѣфларѣеа греа) маі вѣртос тѣ-
коасѣ, ши а фоалелѣі.

3) Дн̄ боалеле пѣлеі дн̄векѣте, маі
вѣртос дн̄ пѣчѣнѣіпѣі, карѣ провѣн дела вѣ-
тѣшареа органелор фоалелѣі, саѣ дн̄ скро-
фѣле, дн̄ ізѣеала сѣнѣцѣлѣі, маі вѣртос да-
кѣ кѣ вѣтѣтѣл апѣі, с'ар дн̄сѣдѣі ши скѣлѣ-
дареа калѣтѣ.

Еспѣрѣнѣца ва арѣта, оаре афарѣ de а-
чѣстѣ пѣтѣрѣте боале, пѣ ар фѣі ши алтеле,
карѣ аколо се афле леакѣл лор.

II. Фѣнтѣна лѣи Франц.

De ши пѣрѣдѣле алкѣтѣитоаре аі ачѣстѣі
фѣнтѣнѣі сѣлт кѣ тотѣл апалоаѣе ачѣлѣі
пайнте дескрѣсе, тотѣши прѣкѣт тотѣмеа,
аша ши рѣлаѣіа лор ла оалѣтѣ, атѣта се

deosebeck, кѣт ѓп прівінца прісосѣлѣ де фер, ші а скѣдеріі ачелоралалте пѣртічеле сѣроасе, ачест ізвор маі віне се пѣтѣра ѓнтре апеле акре фероасе, саѣ марціале. ѓп пропорціа пѣрділор алкѣтѣітоаре легате, есте ші ачеста ізвор вогаг де акрїме де кѣрѣні.

Дела ачест ізвор пѣтем дарѣ кѣ темеїѣ ащента, маре фолос ѓп слѣбїчїѣне певрелор, ѓп воалеле, каре се паск дїп левевїреа чїркѣлаціеї сѣнцелѣ ѓп фоале, ѓп тѣнїї, ѓп воалеле тѣтрїчїї (мітрїї) ѓп артритїс (росѣрї) ѓп скрофѣле ш. а.. Ачеста ізвор се поате ѓнтревїнца ші ка скалдѣ рече ѓп Баїа лѣї Іосїф.

ѓп анії трекудї, іарѣ маі вѣртос ѓп вара трекутѣ аѣ ѓпплїніт ачесте апе ачела фолос, каре дела дѣнселеле кѣ дрептѣл с'аѣ пѣтѣт ащента, тѣтѣдїнд мѣлте, ші фелѣрїте воале, ші дѣнд тѣнїгїере челор пѣтїмашї. Кѣтм трекуе сѣ се факѣ ѓнтревїнцареа лор, сѣ фѣгѣдѣск ѓп скѣртѣ време кѣвїнчїоселе регѣлї дїректрїче. *)

Dr. B.

ѓНЦІНЦАРЕ ЛІТЕРАРЪ.

Зелосѣл націоналіст D. Моїсѣ Ноакѣл, ѓпсѣфлелїт де пофта а ведеа ші ѓп тѣнїле пѣстреле кѣрїдї естетїческѣлї гѣст а веакѣ-

*) Ної спре тѣнїгїереа челор пѣтїмашї дїн інітѣ дорїт, ка ачесте ізвоаре сѣ фїе тѣтѣрор, челор че ле черчетеазѣ, де фолос, ші сѣнтем ѓвїншї, кѣткѣ пѣртїчелеле ачелеа алкѣтѣїтоаре, каре нї ле аратѣ апалїза, вор рѣдїка тѣлте кѣтплїте шї ѓнвекїте воале, пѣтаї сѣ се ѓнтревїнцареа кѣ рѣндїсїалѣ.

Nota Referentului.

лѣї ал 19леа шї дїнѣлѣї де асѣтѣї маї потрївіте, шїаѣ лѣат остѣнеалѣ а ѓпплїні о шїрѣїре пѣ тїкѣ, че се сїнцееа ла оаменїї пѣстрї. Домнїалѣ аѣ алкѣтѣїт о кѣртїчїкѣ де рѣгѣчїнї кѣ чева маї маре де 3 коале, шї аѣ тїпѣрїт'о ѓп тїпографїа дела Бѣда ѓп 16°. Ачееаш кѣпрїнде ѓп сїне рѣцїле дїмїнеції, ла пѣрїцїле с. лїтѣргїї, тоате ѓнѣѣстрате кѣ 3 пѣрекї де версѣрї ѓпайнте пѣсе, апої де сеара, а тѣртѣрїсїрїї, а с. кѣтїнекѣтѣрї, пентрѣ агонїзанції (чеї че мор), лѣнїцезї (волнавї), кѣлѣторї, а тѣнїкѣрїї, шї алтеле пре скѣрт. О карте пѣ ѓптоарсѣ де пре алте лїтѣї, чї адеѣѣрат оріціналѣ, де треѣвїнцѣ, рѣѣѣтатѣ пе текѣтѣрї дїн с. скрїптѣрѣ адѣсеї, ѓнделепдееце лѣкратѣ, шї пентрѣ ачееа тѣтѣрор Ромѣнїлор рекомєндавїлѣ. Аѣкторѣл алкѣтѣїндѣо аѣ прївїт ла чеї лїтерації, ла класа чеа кѣлїтїватѣ, ла пегѣдїторї, шї ла школарї, дар маї вѣртос саѣ ѓнгрїжїт, сѣ стеа віне ѓп тѣнїле орі кѣреї даме делїкате. Ла ѓнчепѣт нї сѣ ѓпфѣцшазѣ ікоана Пречїстееї кѣ фїїл ѓп вѣраде, шї версѣрїле:

Доамнѣ! фѣр' ал тѣѣ аѣѣторїѣ нїмїка
Есте; кѣ пѣскѣшї фѣкѣтѣорїѣ де віне,
Кѣї пѣлѣкѣцїї сѣ фїт, рѣгѣтоаре те фѣ
Верѣгѣрѣ сѣнїтѣ!

Іарѣ пайнтеа с. кѣтїнекѣтѣрї сѣ веде ікоана чїнеї де пре ѣртѣ кѣ ачест дїстїк:

Домнїа мѣде зїкѣнд, шї віне зїкѣнд, ферїчееце
Пе вѣн пе пѣкѣтос, фрѣнїцереа фрѣнїце рѣл.

Аре шї о префацие. — Не легате се вор вїнде кѣте кѣ 30 крї, саѣ де 1 1/2 де сѣанц, іарѣ легате кѣ тѣлїтарї ѓп харѣтѣ тескѣїтѣ гроасѣ, ѓп теакѣ ашезате, кѣте кѣ 45 крї — 2 1/4 де сѣанцї де арцінт. ѓп времеа са ла мїне се вор афла кѣтев

екземпларе де вѣнзаре, къ а кърора кѣм-пъраре, къ атѣта маї таре сѣтѣим пре воїторїи де а о авеа, съ се грѣваскъ, пентрѣкъ де тот нѣмаї 500 де сърчїеле се вор дппрѣцїа.

Де нѣ ми се ва дпека рѣснетѣл дпзѣдар прїн дешертѣрїле салóпелор, шї къ ачест пашѣ мїкѣтел, бїнекѣвѣлтареа Домпѣлѣї дп маї мѣлте кїпѣрї съ ва рѣвѣрса асѣпрѣне: а) vom прївї кїар къ окїи пострї кѣм фанатїстѣл — пентрѣ де а не лѣса дп паче, шї а ешї дїнтре пої кѣтѣндѣшї алтѣ патрїе дѣнсѣлѣї маї пѣртїнїтóре, маї фаворїтѣ, — съ прегѣтеще ашї фаче гресѣл сѣѣ чел дїнтѣї; деа чї ва зрѣта, в) къ де неферїчїта катарактѣ (ставїлѣ, сгїав), че дпстрѣїна, рѣчеа їнїмїле патрїоцїлор, нацїоналїстїлор, рѣденїлор де кѣтре олалтѣ, шї дпдепѣрта пре Ромѣнї де Ромѣнї, съ ва здровї; ц) vom дпчепе а не репѣне дп дрептѣл пострѣ, адекѣ дп зѣл лїтерїлор стрѣмошешї; д) нї се ва дптїнде окасїе де а не кѣнóще къ дѣнселе, шї а не дптѣрї дптр'о четїре ла тоате чїпчї пѣрдї маї кѣлтївате а ле пѣтѣнтѣлѣї дпдѣтїнатѣ, каре дппрежѣраре шї пентрѣ ачеа се веде а фї мѣлт кѣмпѣнїтоаре, къчї аша феноменон нѣ пре адеце орї нї се аратѣ. Прїн ачаста не vom маї апропїа де стрѣвѣнї, де карїи де о време дпкоаче таре дпчепѣртїм а не депѣрта, шї аша тереоаш Езропа, чеаа че пѣн' ачї мѣлт съ дпдоїа, ва дпчепе а не

кѣноаще де стрѣнепоцїї ачелора, де оаменї маї повїлї, декѣт че не цїнеа пѣн' ачї. е) Астфел респектѣндѣсѣ зѣстѣнеала азкторѣлѣї, съ ва дпдемпа а не прегѣтї шї алте кѣрдї; маї пре зртѣ нѣ тречет къ ведереа, къ ф) шї дамеле, шї челелалтѣ фрѣмоаце а ле поастре, вор фї скѣтїте де петїкпеала чеаа че лї съ дптѣмпла пѣн' ачї, фїїнд сїлїте а пѣрта къ сїне ла бїсерїчї шї ла дрѣт кѣрдї марї, шї їнкомоде.

Дѣпѣ че еѣ дїн партѣ'мї опоратѣлѣї азктор дп гратѣлезѣ пентрѣ ачастѣ нїмерїре шї порокоасѣ їдеа, дѣпѣче дпї арѣт дп фаца нацїеї вѣкѣрїа шї мѣлцїтїреа пентрѣ дптрепрїнсѣл лѣкрѣ адевѣрат фолосїторїѣ, прїн ачест орган пѣвлїк ал Ромѣнїлор рог пре четїторїи ворѣелор теле, маї вѣртос пре ачеїа, карїи кѣвѣнтѣл ачеста „нацїоналїст“ дпцїїѣ предѣї, лї драг де ел, лї сѣѣнт, їар деосевї пре дпалт преосфїндїцїї DD. мїтрополїцї шї епїскопї, съ бїневоїаскъ пре поѣл óспе, крѣдѣцѣл ачест фѣтѣ лїтерарїѣ дпдатѣакѣта, дп леагѣн дпкъ, ал бїне венї, шї къ осевїтѣ прївїнцѣ ка пре о аквїзїцїе де таре сокотїнцѣ вреднїк ал прївї.

Комїсїїле франкїсате де а сервї шї фрацїлор дїн прїнчїпателе дїн афарѣ, вѣкѣрос ла воїѣ прїмї асѣпрѣ'мї, фѣрѣ де а пофтї чева рѣсплѣтїре.

Датѣ-саѣ дп Арад, дп 15. Іѣнїе 1843.

Прїн мїне Александрѣ Гавра.

Т Ъ Н Г Ъ І Р Е А Ъ Н Ъ І П О Е Т.

1842, О К Т.

Ромѣнї ївїдї прїетенї, фетеї мѣлт сїмцїтоаре,
Вѣ спїїѣ дѣїосам' соартѣ, ка съ вѣ змїлїдї,
Сѣ'мї фачецї де сѣ поате вр'о мїкъ зшѣраре,
Де нѣ, дар доо лакрѣтї вѣ рог сѣ'мї дѣрѣдї!

Дн орї че пас дн вїадъ'мї днтїмпїн о дзрере,
 Дн тоате але теле тот стъвїлї днтѣлпеск;
 Еѣ сѣнт о мїнд' а соартеї ш' о възѣ, пѣ е пѣрере,
 Кѣ пѣ съ афлѣ 'н лѣте нїмїк дїп че дореск.
 Ромѣнї ївїдї прїетенї, фемеї мѣлт сїмдїтоаре шчл.
 Мѣ спѣл, мѣ раз, мѣ кѣрѣц, днї стрѣлг нїжлокѣл вїне;
 Дар тоате сѣнт де деаба, кѣчї тот врѣт рѣтѣїѣ.
 Алерг, шѣпческ зї поапте, шї ванїї фѣг де мїне,
 Шї' ор че днчеп а фаче, пѣї даѣ де кѣпѣтѣїѣ!
 Ромѣнї шчл.

Дн версѣрї шї дн прозѣ тодї кѣнтѣ, тодї не спѣне,
 Кѣ 'н веакѣл де акѣта фемеїле ївѣеск;
 Еѣ кѣнт амор ла тоате, ла реле шї маї вѣне,
 Шї 'н лок дѣ амор ївїре, о палтѣ довѣндеск.
 Ромѣнї шчл.

Ївѣеск тѣлкарѣа вѣпѣ, фрїптѣрѣ тѣртѣрїкѣ;
 Дар кѣм мерг ла вр'о тасѣ еѣ мѣ шї болпѣвѣеск.
 Шампанїа днї плаче, шї еа днсѣ мѣ стрїкѣ,
 Кѣчї кѣм веѣ пїкѣтѣрѣ, еѣ дара мїо жѣлеск!
 Ромѣнї шчл.

Мї е драг шї адевтѣрѣл, дар дака вреодатѣ,
 Ам зїс кѣ мѣлдї не фѣрѣ дїп чеї че —
 Костакѣ кѣпїтанѣл ка злѣл дндатѣ,
 Мѣ стѣлсе шї мѣ 'нкїсе, зїкѣндѣ'мї кѣ вѣрфеск.
 Ромѣнї шчл.

Тот астѣел де дзрере днчерк шї 'н поезїе,
 Де шї вродеск кѣ вр'ѣпа ла зпї ка съ плак;
 Дар днсѣ ал меѣ пѣте е морт пѣ о се дїе,
 Шї 'н вечї зп Гете, Шїлер, еѣ пѣ о съ мѣ фак.
 Ромѣнї шчл.

Акѣм въз кѣ шї леѣеа дорїнда 'мї о гонѣе.
 Днї плаче треї блондїне, чїнчї оакѣше ївѣеск,
 Соцїї ле воїѣ не тоате, шї еа мѣ стъвїлеѣе,
 Кѣнд алтѣел не нїчї зна пѣ почїѣ съ довѣндеск.
 Ромѣнї шчл.

Апої дѣп' асте тоате маї ам о пресїмдїре,
 Че 'н вечї мѣ кїнѣеѣе ка зп жѣдекѣтор,
 Кѣ трѣпѣ 'мї днтр'о гроапѣ гол рече 'н песїмдїре,
 Ка мѣїне о съ фїе, мѣ принз кѣ о съ мор!
 Ромѣнї шчл.

К. А. Росеттї.